

 	Barn som pårørende - samhandlingsrutine Godkjent av Koordineringsrådet Gyldig frå 07.10.2024	
---	---	--

Helsepersonell skal medverke til å dekke det behovet for informasjon og nødvendig oppfølging mindreårige barn av pasient med psykisk sjukdom, rusmiddelavhengighet eller alvorlig somatisk sjukdom eller skade, kan ha som følge av forelder/søsken sin tilstand. Føremålet med dette er å sikre at borna vert fanga opp tidleg, og at det vert sett i gong prosessar som set barn og foreldre i betre stand til å meistre situasjonen, når ein forelder/ søsken vert alvorleg sjuk. Vidare er føremålet å førebygge problem hjå barn og foreldre. Dette gjeld både for helsepersonell i spesialisthelsetenesta, kommunehelsetenesta og private helsetenester.

1 Målsetting og omfang

Sikre at barn (0-18 år) vert ivaretekne når nære omsorgspersonar/søsken vert alvorleg psykisk og/eller somatisk sjuke, rusavhengige og/eller døyr av alvorleg sjukdom.

Føremålet med ei samhandlingsprosedyre er å sikre at desse borna vert tilviste til det kommunale hjelpeapparatet for å sikre oppfylgning utanfor spesialisthelsetenesta. Det er også ei målsetjing at informasjon om tenestetilbod barn får frå kommunalt hjelpeapparat skal følgje med pasient inn i spesialisthelsetenesta.

1.1 Lovverk

Helsepersonelloven:

«§ 10 a.Helsepersonells plikt til å bidra til å ivareta mindreårige barn som er pårørende til foreldre eller søsken

Helsepersonell skal bidra til å ivareta det behovet for informasjon og nødvendig oppfølging som mindreårige barn kan ha som følge av at barnets forelder eller søsken er pasient med psykisk sykdom, rusmiddelavhengighet eller alvorlig somatisk sykdom eller skade.

Helsepersonell som yter helsehjelp til pasient som nevnt i første ledd, skal søke å avklare om pasienten har mindreårige barn eller mindreårige søsken og vedkommendes informasjons- eller oppfølgingsbehov.

Når det er nødvendig for å ivareta behovet til pasientens mindreårige barn, skal helsepersonellet blant annet

- amtale med pasienten om barnets informasjons- eller oppfølgingsbehov og tilby informasjon og veiledning om aktuelle tiltak.. Innenfor rammene av taushetsplikten skal helsepersonellet også tilby barnet og andre som har omsorg for barnet, å ta del i en slik samtale
- innhente samtykke til å foreta oppfølging som helsepersonellet anser som hensiktsmessig
- bidra til at barnet og personer som har omsorg for barnet, i overensstemmelse med reglene om taushetsplikt, gis informasjon om pasientens sykdomstilstand, behandling og mulighet for samvær. Informasjonen skal gis i en form som er tilpasset mottakerens individuelle forutsetninger.

Når det er nødvendig for å ivareta behovet til pasientens mindreårige søsken, skal helsepersonellet blant annet tilby informasjon og veiledning om aktuelle tiltak. Så langt det er mulig, skal det gjøres i samråd med foreldre eller andre som har omsorgen for søskenet. Tredje ledd bokstav b og c gjelder tilsvarende.

§ 10 b.Helsepersonells plikt til å bidra til å ivareta mindreårige barn som er etterlatte etter foreldre eller søsken

Helsepersonell skal bidra til å ivareta det behovet for informasjon og nødvendig oppfølging som mindreårige barn kan ha som følge av at en forelder eller et søsken dør.

Helsepersonell skal, så langt det er mulig i samråd med foreldre eller andre med omsorgen for barnet, søke å avklare barnets informasjons- eller oppfølgingsbehov og tilby informasjon og veiledning om aktuelle tiltak. Når det er nødvendig for å ivareta barnets behov, skal helsepersonell innhente samtykke til å foreta oppfølging som helsepersonellet anser som hensiktsmessig.

Informasjonen skal gis i en form som er tilpasset mottakerens individuelle forutsetninger, og opplysninger om avdøde skal gis innenfor rammene som følger av § 24.»

2 Ansvar

Alt helsepersonell har eit sjølvstendig ansvar til å sikre oppfølging av desse borna.

2.1 Barneansvarleg

Spesialisthelsetenesteloven:

«§ 3-7 a.Om barneansvarlig personell mv.

Helseinstitusjoner som omfattes av denne loven, skal i nødvendig utstrekning ha barneansvarlig personell. Barneansvarlig personell skal ha ansvar for å fremme og koordinere helsepersonells oppfølging av mindreårige som er pårørende barn eller søsken av psykisk syke, rusmiddelavhengige og alvorlig somatisk syke eller skadde pasienter, eller er etterlatte barn eller søsken etter slike pasienter.

Departementet kan gi nærmere bestemmelser om barneansvarlig personell i forskrift.»

Ordning med barneansvarleg personale gjeld helseføretak, private sjukehus og institusjonar som har avtale med helseføretak. Dette er ei viktig organisatorisk løysing for å styrke den rettslege stillinga til barn av pasientar med alvorleg psykisk eller somatisk sjukdom.

Verksemda må planlegge og legge til rette for ei meir systematisk og forpliktande tilnærming til barnet. Kjernefunksjonen til det barneansvarlege personalet er at arbeidet skal settast i system, og halde helsepersonellet oppdatert og fremje borna sine interesser. Ordninga har heimel i spesialisthelsetenestelova, og omfattar difor berre spesialisthelsetenesta. Kommunane har ikkje ei tilsvarande lovpålagt plikt til å utnemne barneansvarleg personale. Dei må sjølv legge til rette for å møte borna på best mogleg måte, og kan velje å utnemne barneansvarlege, dersom det er føremålstenleg og fremjar arbeidet med å ivareta borna.

3 Vedlegg

[Barn/søsken som pårørende - samtykkeskjema til utveksling av opplysingar](#)

[Barn/søsken som pårørende - sjekklister innlegging/utskrivning sjukehus](#)